

การวิเคราะห์รายการสนทนายาบ้านเมือง

นางสาวยุติกา อารีกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-493-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF THE POLITICAL DISCUSSION PROGRAM

"SONTHANA PHANHA BAN MUANG"

Miss Yuthika Areekul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-493-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์รายการสนทนากับชาวบ้านเมือง

โดย

นางสาวยุถิกา อารีกุล

ภาควิชา

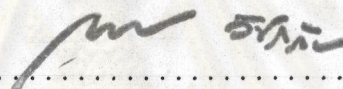
การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

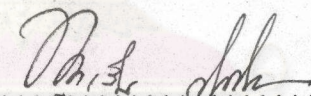
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ

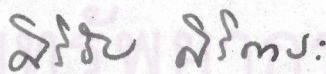

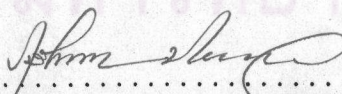
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิสารภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิตติวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล)

ยุทธิกา อารักกุล : การวิเคราะห์รายการสนทนากับผู้หาบ้านเมือง (AN ANALYSIS OF THE POLITICAL DISCUSSION PROGRAM SONTHANA PHANHA BAN MUANG) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกาณะ, 158 หน้า. ISBN 974-579-493-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของรายการสนทนาปัญหาบ้านเมือง ตลอดจนให้เห็นถึงแนวทางและวิธีการที่ชนชั้นนำที่ผูกขาดกิจกรรมทางการเมือง ใช้รายการนี้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ และอธิบายการกระทำของตนว่าเหมาะสมและถูกต้องแล้วอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่ารายการสนทนาปัญหาบ้านเมือง แม้ว่าจะได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการนำเสนอ ให้มีสีสันและน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นกลางและเป็นรายการของคนทุกกลุ่ม ประกอบกับรูปแบบและเนื้อหาที่นำเสนอก็ดูเหมือนจะมีวัตถุประสงค์เพื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นวันเวลา และสถานี่ออกอากาศที่เลือกอันเหมาะสม แต่รายการนี้กลับไม่ได้ทำอะไรแก่ประชาชนเท่าใดนัก เมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่ชนชั้นนำจัดสรรแบ่งปันกันเอง เพราะรายการนี้ไม่ได้นำเสนอเนื้อหาอย่างเจาะลึก หรือช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิดทางการเมือง เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการประชาสัมพันธ์ผลงานและการแก้ไขภาพพจน์ของรัฐบาลต่อปัญหาในเรื่องต่าง ๆ บทบาทของรายการจึงมีอยู่ในขอบเขต 4 ประเด็นหลักคือ การให้ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล การโน้มน้าวชักจูงใจ การเผยแพร่และปลูกฝังอุดมการณ์และการควบคุมสังคมเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองประเทศ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณากระบวนการสื่อสารของรายการสนทนาปัญหาบ้านเมืองโดยรวมแล้วพบว่าทหาร เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากรายการนี้มากที่สุดโดยการเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางไม่แทรกแซงการเมือง เติบโตและรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ อีกทั้งยังสามารถแสดงให้เห็นถึงพลังจากการเป็นเจ้าของสื่อในการที่จะสนับสนุน หรือไม่สนับสนุนรัฐบาลเมื่อใดก็ได้ ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลไม่ได้ประโยชน์อะไรที่เห็นเด่นชัดเนื่องจากข้อจำกัด และกรอบในการจัดรายการตลอดจนประสิทธิภาพการสื่อสารและเนื้อหาที่ไม่เอื้ออำนวย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สื่อสารมวลชน
สาขาวิชา สื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต ยุทธิกา อารักกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกาณะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

YUTHIKA AREEKUL : AN ANALYSIS OF THE POLITICAL DISCUSSION
PROGRAM "SONTHANA PHANHA BAN MUANG. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
SIRICHAI SIRIKAYA PH. D, 158 PP. ISBN 974-579-493-7

The objectives of this thesis were : to understand the roles and functions of Sonthana Phanha Ban Muang program and how the elite groups manipulated this program in order to get some interests and justify their performance.

Results in the present study showed that although this program had developed to be more colourful and reasonable format and presenting methods by using neutral symbols for every group of people. But it did not give anything to the people in comparison to the benefits that the owner achieved. This program did not present the details of the truth or did not help the political development of the people. Most of the programs were concern with the propaganda the work and the good image of the government. The functions of the Sonthana Phanha Ban-Muang, therefore, composed of giving the government information, persuasion, propaganda and social control for legitimation of the government.

However, considering the communication process of the program as a whole, it could be seen that the military was a group which got the most benefit by presenting the neutralizing and non-political image, praised and esteemed national institute. In addition, the military also showed the right of the owner of the media in using to support or discredit the government at any time as they needed. At the same time, the government did not get any advantage because of the unefficient and limited framework and content of the programs.

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จไปไม่ได้ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากบุคคลหลายฝ่าย ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาวิจัย ตลอดจนความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ พ.อ.สมเจตน์ พิศิษฐ์สุนทร และ พ.ท.อดิศักดิ์ เย็นแสงจันทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องของเทปรายการและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา

และที่ลืมไม่ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจทรัพย์ เกื้อหนุนให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่เป็นแรงกระตุ้นให้มีความตั้งใจทำงานจนสำเร็จการศึกษา

ยุธิกา อารีกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
- ทฤษฎีพันธกิจนิยม.....	9
- ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและทฤษฎีการครอบงำของสื่อมวลชน.....	17
- แนวทางสัญญาวิทยา.....	23
- แนวคิดเรื่องการกำหนดวาระ.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3. ระเบียบวิธีวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
4. ความเป็นมาของรายการสนทนากับผู้นำบ้านเมือง.....	50
5. กระบวนการสื่อสารของรายการสนทนากับผู้นำบ้านเมือง.....	63
- ผู้ส่งสาร.....	63
- สาร.....	75
- ช่องทางการสื่อสาร.....	97
- ผู้รับ.....	100
- บริบทและสภาพแวดล้อมทางการเมือง.....	103
6. บทบาทและหน้าที่ของรายการสนทนากับผู้นำบ้านเมือง.....	112
- การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและการศึกษา.....	113
- การชี้แนะแนวทางปฏิบัติ.....	120
- การโน้มน้าวชักจูงใจ.....	121
- การเผยแพร่และปลูกฝังอุดมการณ์.....	128
- การควบคุมสังคม.....	135
7. สรุปและอภิปรายผล.....	139
รายการอ้างอิง.....	143
ภาคผนวก.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	158

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. หน้าที่ของสื่อมวลชน.....	13
2. กลุ่มตัวอย่างเทปรายการสนทนาปัญหาบ้านเมืองที่นำมาศึกษา.....	41
3. แสดงถึงการปฏิบัติ รัฐประหารและกบฏในประเทศไทย.....	66
4. อาชีพผู้ร่วมรายการสนทนาปัญหาบ้านเมือง.....	78

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แบบจำลองการกำหนดเรื่องพิจารณา.....	29
2. ขั้นตอนการดำเนินงานผลิตรายการสนทนากับปัญหาบ้านเมือง.....	59
3. สภาพแวดล้อมการทำงานของคณะกรรมการสนทนากับปัญหาบ้านเมือง.....	62

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย